

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de a-
puere a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei
Pe 6 luni . . . 280 Lei
Pentru străinătate 1000 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Trei ani de epopee

(+). Ne amintim bine: Cu trei ani în urmă oștirea română a căpătat porunca să treacă Prutul. Și l-a trecut năvalnic. Nu ca să răpim ce-i a altuia, ci ca să recucerim ceea ce smulsesse din trupul Țării un dușman nesăturat și hrăpareț. Și gata să cutropiască și mai mult din pământul românesc, căci armatele roșii era știut că, mânate de gânduri haine, concentraseră la frontiera noastră nu mai puțin de trezeci de divizii infanterie, opt divizii de cavalerie, și patrusprezece brigăzii motorizate, așteptând clipa să ne tăvălu-giască. Și, peste noi, să treacă la Tarigrad.

Le-am prins gândul. În 22 Iunie 1941 le-am făcut calea întoarsă. Am pornit războiul de apărare împotriva unui colos care nu respectă nici drept, nici lege, nici Dumnezeu. Fără să avem pretenția că a noastră-i răspunderea pentru soarta Europei, ne-am ridicat ca un zid de oțel și ne-am repezit ca o avalanșă de vișor la fiara apocaliptică. „Noi avem conștiința — cum zice d. M. Antonescu — că nu suntem un popor de răspunderi mondiale, deși nu ne lipsește răspunderea de civilizație: și nici unui Român nu-i trece prin minte că lupta aceasta este un război de agresiune, pe care România îl duce împotriva Mării Rusii. Românii au simțul măsurii, cum îl au pe acela al onoarei. Dar, cu cât un popor este mai mare, cu atât respectul său pentru legile dreptății și ale conviețuirii popoarelor trebuie să fie mai sacru. Pentru că nu poate să existe ordine internațională fără respectul independenței și teritoriilor naționale, după cum nu poate să fie liniște în lume, până când viața internațională nu va fi din nou răzimată pe dreptul la viață, la libertate și la onoare, al fiecăruia!”

Acest lucru nu vrea să-l înțeleagă Stăpânirea Roșie, care râvnește să ne înghită și pe noi. Și ca aceasta să nu se întâmple, am prins arma, luptăm pe viață, pe moarte, cu jertfe cumplite, cu credință în Dumnezeu, cu nădejde neînfrântă. O lume întreagă e martoră, de trei ani de zile, vitejei și jertfelniciei române. Cum martoră va fi și isbândeii române ce va trebui să vină nu peste multă vreme.

Popor pașnic și muncitor, am dorit un singur lucru: Să ne vedem Neamul sporind și Țara înflorind. Alții sunt cei ce au pândit clipa când să se năpustească asupra vecinilor, și în depărtări. Alții s'au pregătit și în taină, și pe față, de război. Sovietia, în primul rând, a fost aceea care a amenințat mereu pacea lumii. Noi știm însă că Pronia cerească veghează asupra omenirii, și nu ne îndoim că ruga Psalmistului, repetată cu glas mare și de Pius XI, locțiitorul lui Hristos pe pământ: „Doamne, risipește popoarele cari vreau războaie!”, se va împlini. — Așa să fie!

Știința care ucide

(=). Insemnăm aci două fapte din înfrigurata noastră actualitate. Sunt luate din domenii disparate, iar rostul lor, în cursul evenimentelor, nu admite nici o comparație. Trebuie puse totuși față în față, confruntarea lor fiind deosebit de instructivă.

La ordinea zilei și atenției generale sunt armele secrete. Promise de vreme lungă, au fost așteptate cu nerăbdare. Acum au intrat în funcțiune. Zi și noapte sboară peste Canalul Mânecii roiuri teribile de meteori groaznici, cari seamănă moarte și prăpăd uriaș. Trec peste mare singure, fără cârma și ochiul îndrumător al omului, purtate numai de iscusința mecanismelor de oțel ascunse în inima lor; sfarmă fără milă și fără alegere tot ce le stă în cale.

„Robotul” aerian, indiferent dacă este avion fără pilot ori rachetă uriașă, este cea mai nouă surpriză a științei, fără să fie ultima minunăție a războiului. Vor veni desigur altele. Se vor născoci noi arme care să paralizaze acțiunea celor „secrete” de acum. Se vor „perfectiona” materiile explozive în așa măsură, ca o singură bombă să distrugă o regiune întreagă. Rachetele morții vor sbura din Europa nu numai până la Londra, ci până la New York și Canada. Diferitele mașini vor fi atât de desăvârșite și atât de îngrozitoare, încât se vor bate singure între ele, creatorul și stăpânul lor aparent, omul, va trebui să se ascundă în văgăunile pământului și de acolo să dirijeze, pe unde nevăzute, cumplita ciocnire a monștrilor de fier.

Toate acestea sunt posibile. Minte omenească este într'adevăr o putere miraculoasă, și știința ne-a pus la îndemână puteri ce depășesc granițele fanteziei înseși. Mari și minunate creațiuni, care storc întregul nostru respect înspăimântat!

Deodată cu aceste performanțe uluitoare ale spiritului omenesc — au amuțit clopotele bisericilor. Nu doar că ele n'ar mai avea ce să spună muritorilor de astăzi; ori că ar fi trebuit puse la muzeu, fiindcă ar fi dispărut de pe pământ, în aceste zile apocaliptice, toți închinătorii cerului. Nu. Glasul lor face parte integrantă din civilizația noastră, amintindu-i mereu originile ei creștine. În peisajul spiritualității europene dangătul lor reprezintă avântul spre culmi, nizuința spre desăvârșire. Peste uruitul surd al uzinelor, peste sgomotul mașinilor, glasul lor de argint ducea spre slavă ruga de mai bine a pământului, dorul descătușerilor, fiiorii eternității. „Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango”.

De acum însă, clopotele vor tăcea. Sâmbătă seara nu vor mai vesti isprăvirea unei săptămâni de trudă. Dumineca nu ne vor mai chema la sărbătoare și la rugăciune. Morții

noștri vor fi petrecuți la groapă fără plângeră lor gravă, care purta durerea celor rămași până la porțile raiului.

Glasul clopotelor a amuțit la poruncă mai înaltă. În noua Europă a științei militarizate li s'a dat și lor un rost și o destinație impusă de vreme: ele vor vesti de acum înainte pericolul avioanelor dușmane; prin ele se va da alarma! Când vor auzi dangătul de clopot, toți cei vii, căți au mai rămas pe scoarța Europei, vor simți cutremurați adierile morții, și de spaime se vor ascunde ca șoarecii în toate crepăturile pământului! — Fiindcă așa poruncește știința, admirabila „Știință” creată de Regele pământului, care se numește om!

Arme secrete și... clopote amuțite! Nu sunt simple fapte diverse și disparate, cum ar părea la întâia privire. Ci cunoștințe vechi, cari se întâlnesc acum în haină și înfățișare nouă. Știința și Credința își continuă vechiul proces pornit de veacuri pentru fericirea omului.

Războiul, cu ultimele lui perfecțiuni și cu celelalte pe care le mai promite, a rostit sentință definitivă în marele litigiu: *Despărțită de Dumnezeu, știința ucide!* Ca furiile iadului, ea pustiește viața și cultura. Este dușmana omului care a creat-o, făcându-și din ea idol de închinare. Dinaintea mâniei ei teribile, omul se ascunde în văgăunile pământului, care au adăpostit de fiare și de intemperii pe strămoșii din epoca de peatră. Ce fericiți au fost înaintașii noștri, cari nu cunoșteau tancul și dinamita, avioanele și armele secrete, ci chiar dacă mânia îi împingea la violențe, se băteau doar cu pumnii și cu măciuca smulsă din pădure! Și mai fericiți atunci când își dădeau mâna ca frații, îmbrățișându-se la dangătul clopotelor de Paști, și iertând toate pentru înviere!

Rațiunea este cea mai aleasă podoabă a omului; raționalismul însă este pierzarea lui. Călăuzită de spiritul credinței, Știința vrăjește pe pământ lumini din zările paradisului pierdut; despărțită de Dumnezeu, autonomizată și idolatrizată, omoară viața și desființează pe om. Fiindcă singura valoare și tărie a umanului, este eternul. Numai ca închinător al lui Dumnezeu omul poate rămâne rege al pământului. Altfel, se sinucide.

Și dacă ne va fi dat să scăpăm cumva din blestemul acestor zile de urgie, întâia treabă și suprema grijă va trebui să ne fie *recreștinarea științei!* Numai atunci clopotele vor vesti din nou sărbătoarea învierii și biruința vieții. — Știința fără Dumnezeu ne omoară!

Rod blăstămat. De Rusaliile acestui an Preasf. Iuliu al Clujului s'a îndreptat către toți fiii săi sufletești pe calea unei calde scrisori pastorale. Reținem din ea rândurile ce urmează:

[...] „Marea, jalnica, blestemata neînțelegeră, care a aruncat omenirea în înfricoșata judecată pe care o trăim, este rodul lepădării Spiritului Sfânt, pe care l-am primit în sfântul Botez, pe care l-au primit sutele de milioane în sfântul Botez; întru care ne-am lepădat de satana și ne-am unit cu Hristos. Acest Spirit Sfânt însă a fost lepădat de oameni. Cu adevărat *popoarele au intristat Spiritul Sfânt*, cum spune foarte luminat Apostolul Pavel. Lumea a pierdut sufletul cel bun și s'a alăturat duhului rău. Ura și pisma s'au instăpănit în lume, în locul iubirii de frate, iar din aceasta a urmat moartea. *Au intristat Spiritul Sfânt și s'au alăturat aceluia pe care Domnul l-a numit ucigaș din început și tatăl minciunii*. Duhul rău, duhul blestemat, care a ucis pe Avel. Acesta-i ucigașul dintru început. Locul mângâierii și al bucuriei l-a luat intristarea și durerea cea mare. S'au lepădat de Spiritul Sfânt și au pierdut pe Mângăietorul cel bun. — Mângăietorul pe care Domnul l-a trimis în lume. „*Vol ruga pe Tatăl, zice Domnul, să vă dea alt Mângăitor, ca să rămână cu voi în veci, Spiritul Adevărului*“.

Intr'o lume fără mângâiere, să întorcem sufletele iarăși la Dumnezeu și să-L rugăm să ne trimită pe Mângăietorul în sufletele noastre și în lumea întreagă. Să se instăpânească în lume Spiritul adevărului și al dreptății, sufletul dragostei și al înfrățirii. Să învingă adevărul și dreptatea lui Dumnezeu și să se așeze pacea dreaptă în lume. Duhul răutății să piară din lume, iar sufletul iubirii față de toți deopotrivă, să încălzească inimile înfrățite întru același Hristos Domnul nostru. Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrășmașii lui și să piară dela față Lui toți cei ce-L urăsc pe Dânsul. Pogoare Mângăietorul, Spiritul adevărului, să lumineze sufletele și să încălzească inimile. Să facă să in-

teleagă toți cuvântul măririlor lui Dumnezeu și a dragostei Lui, fiecare în limba în care s'a născut. Să vorbească toți o limbă a iubirii, ori în ce chip ar suna vorbele pe cari le rostesc. Să se înalțe cu toții la înălțimea vredniciei fiilor lui Dumnezeu, unde i-a ridicat Hristos. Acolo se grăește același cuvânt de iubire între frați. Acolo stăpânește același suflet de adevăr și dreptate. Acolo este *una și nedespărțită împărăția pe care o binecuvântăm: a Tatălui a Fiului și a Spiritului Sfânt*.

Acolo întru înălțimile sufletului luminat să cântăm cu toții, toate popoarele fără deosebire din lumea întreagă „*Aminul*“ înfrățit dumnezeeste. *Atunci pacea lui Hristos va domni întru împărăția lui Hristos*.

Intru acest suflet se va așeza pacea bună în lume. Se va lumina cerul și se va înfrăți pământul. Va urma îmbrățișarea mare și sfântă a sufletelor de milioane, însetată de toți. Se vor reîntoarce părinții și frații, soții și fiii. Lacrimile durerii vor fi înlocuite de lacrimile bucuriei celei mari și *Bunul Mângăitor va mângâia și întări mamele văduve cu scumpii lor orfani*“.

„Mens sana in corpore sano“

Mulți vreau să pervertească și acest frumos dicton străbun, ținând seama numai de partea a doua a sfatului înțelept și trăgând dungă — total, sau în parte — peste cea dintâi.

Experiența strămoșilor, care a fixat acest imperativ, sigur voia să ne dea un sfat bun, părintesc: ca nu numai de minte, de suflet, să ne îngrijim, ci și de trup, precum și vice-versa. Sau cum s'ar zice, în limbajul Cărții Sfinte: Una e de făcut, cealaltă nu este de lăsat!...

Sfatul este, fără îndoială, în armonie perfectă cu Evanghelia. Nu însă, când se exagerează într'o parte, în detrimentul celeilalte; sau când se dă importanță exclusiv celei din urmă, neglijându-se total cea dintâi.

Educația fizică, sportul, este lucru foarte

bun în sine. Felul cum se practică: unde, cine, cum, între ce împrejurări? — poate să influențeze în bine sau rău.

Ce este mai sănătos decât o gimnastică ordonată, în soare bogat de primăvară? O plimbare, o excursie — organizată cu multă înțelepciune — în aerul ozonat de pădure? Băile de soare, dar mai ales cele de apă, când fierbințala lunilor de vară dogorește dealuri și câmpii mănoase, brăzdate de șuvoaie largi de apă, ce par'că se imbie ca să te răcorească?!

Gimnastica și sportul este foarte bun pentru băieți. Dacă se respectă anumite limite: să nu se facă pățimaș, nu excese, nu în detrimentul minții și al vieții spirituale; și mai ales ca totul să fie în cea mai perfectă concordanță cu morala lui Hristos, în care se cuprind — perfect și negreșelnic — toate principiile de viață spirituală, etică și socială.

Dacă toate sporturile sunt bune pentru băieți, nu toate sunt bune pentru fete. Și din sunt bune nu numai din punct de vedere sanitar, ci din punct de vedere moral.

Când fetele fac sport — fără alegere — în loc deschis, ușor vizibil pentru oricine, ori în fața unui public mixt, într'un costum sumar, sau într'o prea vinovată promiscuitate, cum sunt lunile de vară petrecute într'o dulce și neturburată poezie de vis, pe care eleve și elevi le petrec împreună la aceeași stațiune climaterică, în mijloc de brazi vâjosi; sau cum este sportul inotului — minunat de altfel! — dar în oribila decadentă a ștrandurilor de azi, cine poate spune că nu are nici o lacună?

Dacă sportul se practică fără a se ține seamă de anumite considerente superioare, etice-creștine; dacă el este un ideal spre care tineretul tinde *cu orice preț*, chiar cu riscul de a călca alături de linia moralei creștine, care ne impune o mare rezervă în promiscuitate și sobrietate în îmbrăcăminte: zic: dacă sportul se are în vedere cu orice risc, el a devenit un fel de nou *idol*, la care lumea se închină aducându-i jertfă — ca o dinioară lui Venus și Bachus — toată per-

FOIȚA „UNIRII“

Ora de religie

O demonstrație practică în domeniul școlii active ținută la Academia teologică din Blaj

Ne constituim a doua zi*), dar de astădată Luca Maria e la masă și în preajma ei materialul didactic.

Mica conferențiară începe așa:

— Dragile mele colege, cel dintâi cuvânt al religiei e iubirea. Religia ne îndeamnă ca să ne arătăm iubirea față de Dumnezeu, prin credință, rugăciune, jertfă și prin taină. Iubirea față de aproapele nostru ne-o arătăm prin milă, bunătate, prin adevăr și dreptate.

— Eu vreau să vă vorbesc azi despre păcurarul dela oi și anume vreau să vă arăt cum își arată păcurarul iubirea față de Dumnezeu.

Păcurarul nostru a îmbătrânit pe lângă oile lui. El nu trăește în casă ca noi, el își duce viața în câmp deschis. De el e mai aproape cerul, că-l vede tot și deodată.

Era o sară liniștită, oile erau sătule de iarbă, au dat lapte mult, păcurarul s'a așezat să doarmă cu capul pe moșoroiu, cum zice în poezie. Privind îndelungat la stele, el le-a

văzut în toată noaptea cum răsar și apun. l-a rămas privirea la *lucafar* și la *găinușe*, acelea-s ceasul lui, de pe ele știe el cât a trecut și cât mai e din noapte. Oare, cine le poartă grija, cine le conduce, cine le ține mereu pe același drum, mereu, de mii de ani? El s'a luminat de un gând mare, s'a sculat de unde dormea, s'a pus în genunchi, și-a îndreptat o pleată de pe frunte și a vorbit tare în noapte: — Mare ești, Tu, Doamne!

În zilele următoare, păcurarul Ilie, da după oi, dar cu gândul era tot la Celce conduce lumea asta, nu numai sus, în slavă, ci și pe pământ. Iată — zicea el — floarea asta galbenă, face sămânță și în ea ține viața altei flori tot galbenă. Dumnezeu o ține asemenea celeilalte și la cotor și la frunze și la floare. — Zicea mereu: Mare ești, Tu, Doamne!

Dumineca următoare, a coborât în sat, la Biserică, a cumpărat două lumini să ardă de jertfă lui Dumnezeu, s'a mărturisit și s'a cuminecat, a intrat în taina Cinei celei de pe urmă a lui Isus. Mereu i-a răsunit în urechi cuvintele cântărețului: *Nice sărutare îți voi da Ție, ca Iuda, ci ca tâlharul, mărturisindu-mă, strig către Tine...* Și-a cumpărat Biblia să-mai citească ce a fost cu sărutarea lui Iuda și cu mărturisirea tâlharului, a mai dat și altora să citească, celor care nu știau, le cetia el. Și se apropia cu Biblia de aproapele său.

Eu: Pentru ora viitoare să vă aduceți fetelor, cărțile de rugăciuni, ca să cetim ru-

găciunea dela cuminecare, care i-a plăcut așa de mult păcurarului și să o cântăm în biserică, când se vor cumineca oameni mulți.

Luca Maria: (Bucuria creației o puteai ceti pe fața copilei, de aceea își poate lua firul, după întrerupere, nestingherită). Aici vă arăt și eu Biblia, lae vanghelistul Mateiu e scris cum s'au arătat îngerii păcurarilor și le-a vestit nașterea lui Isus și cum s'au dus să se închine lui. Aici îi plăcea păcurarului Ilie să citească.

Chiar Isus a zis despre sine că e Păstor, iar oamenii sunt turma lui. Aici vă arăt un tablou în care se vede Isus cum păstorește oile. Isus stă pe un trunchiu tăiat, și-a răzmat toiagul păstoresc și ține în brațe un mielușel. Uitați-vă la fața lui Isus, se vede bunătate și blândețe, par'că ne atrage să ne apropiem de el.

Eu: Așa a fost viața lui Isus pe pământ, bună și blândă și ne-a lăsat și nouă vorbă prin evanghelie că sunt fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. Când veți avea și voi fetelor mai multe biblii, vă voi arăta unde e scris.

Luca Maria: Vedeți că Isus poartă părul lung ca păcurarii, cămașa e de culoare roșie și e țesută dintr'o bucută, când l-au răstignit pe Isus, soldații au tras sorți, cui să-i rămâie. Mantia lui Isus e albastră și cade până la pământ. E o zi la sfântul soarelui și se vede cerul roșu pătat cu nori.

Eu: Ce luminează și aceea ce se vede peste capul lui Isus?

*) Vezi No. 19-1944 al „Unirii“.

versitatea impedică, cu cântece sonore și adeseori murdare și cu întreg alaiul multiplu al desfrâului în cea mai deplină decadentă.

De aceea, cei ce scriu ori învață ceva asupra sportului și gimnasticii, să nu treacă așa de ușor asupra acestei probleme de-o importanță capitală. Dacă aceștia au o calitate în plus, ca să privească sportul prin prisma moralității — preoți, profesori, educatori — sunt obligați în conștiință, ca în directivele pe cari le dau, să țină seamă cu toată seriozitatea de enciclica marelui Pontific *Plus XI*: „*Divini illius Magistri*” asupra educației tineretului, deoarece aici, El, în numele lui Hristos, cu toată autoritatea Sa de Vicar al lui Dumnezeu pe pământ, fără ocoliș, se declară împotriva coeducației sexelor și susține că în creșterea tineretului se recere distincția și separația corespunzătoare ce este a se face negreșit, în proporție cu diferite vârste și împrejurări, mai ales în anii de neastâmpăr ai adolescenței. Apoi, în ce privește exclusiv tineretul feminin, susține că în exercițiile gimnastice, ca și în recreații, tre bue să vădească o deosebită grijă pentru cerințele modestiei, căreia îi strică grav orice exhibiție sau publicitate.

Așa a grăit Locțiitorul lui Hristos! — Care creștin adevărat poate grăi altfel?

Prof. Filotea Dumbravă

Ignoranța oficialității. În editura „Casa Școalelor” a apărut o carte de aspră critică îndreptată împotriva actualului sistem școlar, al cărei autor e dl *Martin Biciulescu*, binecunoscut în cercurile înviorilor de școală.

Autorul dă o paralelă între școala tradițională și între școala viitorului, arătând că baza celei dintâi e *programa*, a celei de a doua e *copilul*. La prima, profesorul mai mult ordonă, la a doua, copilul are activitate proprie. La prima, disciplina e represivă, la a doua, e libertatea dirijată.

Reproducem textual cuvintele autorului pentru școala de experimentare: „Nu trebuie să trecem cu vederea experiența dela Blaj,

din inițiativa colegului T. Cocîșiu, care multă vreme a fost ignorată de oficialitatea trecutului” (Pag. 135).

La urma urmei, o recunoaștere e valabilă oricât de târziu ar veni, poate cu atâta e mai trainică; observăm însă că și azi recunoașterea oficialității e mai mult tacită, cu toate că noile instrucțiuni sunt inspirate dela școala de experimentare din Blaj.

Cetitorii Unirii pot avea o idee despre munca ce se îndeplinea la școală de experimentare din Blaj din darea de seamă ce o publicăm în corpul ziarului, care cuprinde o demonstrație pentru activitatea religioasă.

T. Cocîșiu.

După o jumătate de veac

Joi, în 8 Iunie din anul acesta, a avut loc la Blaj o întrunire colegială, de cari, se dau prilejuri destul de rar. Bărbați cari au ieșit din băncile vechiului și istoricului liceu din Blaj, făcând examenul de bacalaureat la 8 Iunie 1894, adică înainte cu o jumătate de veac, s'au întrunit în vechea cetățuie de cultură națională românească și creștinească, să se mai vadă, și să-și recheme în memorie momentele când au intrat în viață, înarmați cu o solidă moralitate creștină, cu un inflăcărat naționalism românesc, și plini de nădejdi în viitorul acestui neam.

Din 29 de „abiturienți” — cum se zicea pe atunci — mai sunt în viață 8, dintre cari au putut participa la întrunire numai 5, anume: Excelența Sa Inalt Preasfințitul Valeriu Traian Frențiu, Episcopul Orăzii și Administratorul Apostolic al Arhidiecezei și al Mitropoliei blăjene; Păr. Ioan Simu, protopopul român unit al Sebeșului-Alba; Păr. Vincențiu Orașan, protopopul ortodox din Viișoara Cluj-Turda; Dl Emil Solomon, Inginer-Consilier silvic la Domeniul Coroanei, în Bicaz-Neamțu, cu soția; și Dl Ioan Olteanu, avocat în Luduș, Cluj-Turda, cu soția; precum și Dna Cornelia Moldovan, văduva defunctului Vasile Moldovan, parohul de oarecând al Bla-

jului. Au lipsit Dnii: Iosif Schiopul, Consilier de presă pe lângă Consulatul român din Dresda; Cornel Bardoși, Colonel-magistrat penzionar, domiciliat în Brașov; și Dr. Flaviu Pop, Colonel-medic, penzionar, domiciliat la Lugoj.

Septuagenarii colegi, și-au ținut de datorie mai întâi să se spovedească, apoi să ia parte la Liturgia celebrată în Capela mitropolitană de Inalt Preasfințitul Valeriu Traian, asistat de Păr. protopop Simu, și să se cuminece, după obiceiul sfânt, însușit încă de pe băncile școalelor din Blaj.

După dejun, au cercetat vechiul liceu, în care și-au petrecut cei mai frumoși ani ai tinereții; apoi și-au ținut de datorie să cerceteze pe singurul profesor care mai este în viață, dintre aceia pe cari i-au avut de când au intrat în atmosfera plină de evlavie a liceului din Blaj, pe aproape nonagenarul Părinte Profesor Alexe Viciu, care i-a recunoscut și i-a primit cu lacrimi în ochi: lacrimi de sfinte amintiri și de pioase evocări.

Au cercetat apoi cimiterul, unde își așteaptă învierea, osemintele singurului lor coleg care zace sub țărâna Blajului, Vasile Moldovanu, fostul paroh al orașelului dela îmbinarea celor două Târnave; ale fostului lor director Iosif Hossu, și ale foștilor profesori: Ioan Gherman, Nicolae Popescu, Emil Viciu, Octavian Bonfiniu-Banfi, Iacob Mureșanu, Alexandru Uilacan, Ambrosiu Chețianu și Aron Papiu.

Venerabilii septuagenari au terminat studiile liceale tocmai în primăvara „Procesului Memorandului”. Din conversațiile dela masă, s'au desprins amintiri ca acestea, pline de duioșie și de mândrie românească, pentru toți câți am avut norocirea să fim de față:

— La 25 Mai 1894, s'a judecat la Cluj „Procesul Memorandului”, fiind osândiți la temniță 14 dintre conducătorii poporului român din Transilvania și părțile ungurești. Încă în Februarie, același an, „octavanii și septimanii” liceului din Blaj, făcură o grevă, fiindcă Ministerul unguresc, pentru a se opune spiritului „memorandist” care frământa ini-

I-a fetiță: Așa s'a născut Isus.

II-a fetiță: E drept. În cartea noastră, este nașterea lui Isus și copilul Isus are lumină pe cap.

Eu: Dl Horhat, dintre clerici, nu se va supăra, dacă-l rugăm să poftescă lângă eleve, ca să-i cunoaștem abilitățile catehactice în legătură cu aureola lui Isus.

Dl Horhat (luând conducerea): Ce credeți fetelor, Isus când umbla pe pământ avea pe cap lumina aceea din tablou?

Fetele (în cor): Da!

Dl Horhat: Aici vă arăt alt tablou în care se vede Isus cu apostolii. Isus are lumina în jurul capului, apostolii, nu. Lumina, o desemnăm noi în chipul lui Isus, ca să arătăm că e sfânt. Atunci când apostolii au devenit sfinți și lor le punem lumină în jurul capului. Lumina din tablou se numește *nimb* de sfințenie. Cine poate, să ție minte numirea, cine nu, nu-i mare pagubă, numai să aivă grijă ca de câteori desemnează pe Isus ori îi coase chipul pe pânză să nu uite nimbul de sfințenie.

Luca Maria: Isus când învăța spunea multe asemănări, de care e plină evanghelia. Vă voiu ceti pilda cu oaia cea pierdută dela evangelistul Luca.

„Un păcurar având o sută de oi și pierzând dintre ele una, le lasă pe cele nouăzeci și nouă în pășune și pornește după cea pierdută. Și dacă a găsit-o, o pune pe umerii săi cu bucurie”.

Eu: Fetelor, într'o cântare bisericească cântărețul zice în locul unui om: — „Mântuitorule, mântuește-mă, că sunt oaia cea pierdută”. De ce zice așa?

Când e să se înecă un copil, altul sare în apă după el și-l mântuește, o mamă se bagă prin foc, intră în casa, care arde și-și mântuește copilul. Așa mântuește Isus pe omul, care s'a pierdut, ca oaia de turmă, și trăește într'o viață rea, dar deodată îi vine în minte viața celor buni și se întoarce cu ajutor dela Isus la turmă, că Isus e Mântuitorul tuturor.

Să nu-mi uit! Măne aduceți scris în caiet, tot ce-am vorbit noi azi. Luca, tu vei controla să fie scris și despre oaia cea pierdută.

Luca Maria: Isus înainte de înălțare, a chemat pe apostolul Petru și l-a întrebat așa cum citesc eu aici în Biblie, dela Ioan:

„Iar dacă au prânzit a zis Isus lui Simon Petru: Simone, fiul lui Iona, mă iubești tu mai mult decât aceștia?”

Petru îi răspunde: Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc. Zis-a lui: Paște mieluseii mei”.

Luca (povestind): De 3-ori a întrebat Isus și de 3 ori a răspuns Petru așa. Iar Isus a zis: Paște mieluseii mei, paște oile mele.

A III-a fetiță: Oile sunt oamenii cei mari, mieluseii suntem noi, copiii.

A IV-a fetiță: Isus a lăsat, în locul lui, de păstor, pe apostolul Petru.

Eu: Dar de ce l-a chemat deoparte.

A V-a fetiță: Ca să nu audă ceilalți apostoli.

A VI-a fetiță: Ca să-i spue cum să se poarte cu apostolii.

Eu: Când părinții se duc de acasă, nu-i așa că și ei chiamă deoparte pe fratele mai mare, ca Isus pe apostolul Petru, și-i dă în grijă pe frații cei mai mici.

Dar după moartea sf. Petru, cine a rămas păstorul turmei?

A VII-a fetiță: Mitropolitul.

Eu: Mitropolitul e numai peste un loc, iar turma e împrăștiată în toată lumea.

Fetelor, în locul apostolului Petru, păstorește Papa dela Roma, Pius al XII-lea. Papa are putere în toată lumea. În Europa, în America, în Australia, în tot locul sunt episcopi și preoți, care ascultă de Papa.

Când vorbește Papa, oamenii sunt cu urechile la radio și cuvintele lui sunt tipărite în toate gazetele. Papa a zis, că unii oameni s'au îmbogățit așa de mult, iar alții trăesc în sărăcie și de aceea s'a făcut războiul. În lume nimeni nu-i ca Papa.

Eu: Acum, timpul nostru a trecut, deși chiar acum am vorbi mai cu drag.

Când vă vom mai chema să aduceți lucrările voastre scrise. Nu uitați desemnul și cusătura pe pânză.

Toma Cocîșiu

mile și sufletele Românilor încă din 1892, de când a fost tipărit Memorandul, iar la 1893 fusese deputația de peste 250 de frunțași români, la Viena, dispuse ca la Societatea de lectură a elevilor liceului din Blaj, să se prezinte și să se reciteze și lucrări din literatura maghiară. Octavianii blăjeni n'au voit să recunoască acest ordin, și influențând și pe septimani, se puseră în grevă.

După anchete din partea autorităților maghiare, urmarea a fost că unul dintre ei, Iosif Schiopul, a trebuit să fie eliminat. Înainte de a i se fi publicat sentința însă, Schiopul a fost înscris la liceul din Brașov, iar canonicul Moldovănuț, i-a dat bani de drum și de taxe, iar direcțiunea liceului, scrisori de recomandare. Așa erau pe atunci „eliminările” din școlile Blajului, pentru cauze naționale românești, dând adică elevului posibilitatea de a și continua educația și studiile tot la un liceu românesc, fie la Brașov, fie la Năsăud sau Beiuș.

În preajma examenelor, octavianii cutreierau satele, ca să îndemne poporul să meargă în număr cât mai mare la Cluj, pe ziua de 24—25 Mai, iar aceia cari nu pot merge, să se îngrămădească de-alungul liniei ferate, pe unde aveau să treacă conducătorii neamului. Pentru această activitate, mulți dintre ei au fost amenințați din partea autorităților ungurești, iar Ioan Simu, actualul protopop din Sebeș-Alba pentru fapte de asemenea natură, a zăcut în temnița din Seghedin 4 ani și 6 zile.

La sfârșitul mesei, Venerabilii septuagenari au colectat între dânsii suma de 20,000 lei, spre a o pune la dispoziția Direcțiunii liceului „Sf. Vasile” din Blaj, ca să o dea ca premiu celui mai bun și mai lipsit elev, care va face examenul de bacalaureat în acest an de „semi-seculară” întrunire colegială. (nl.)

Știri mărunte

Apostolie curată. Părinții ieromonahi dela Obreja, Miron Moldovanu și Arsenie Avram, de praznicul Înălțării Domnului s'au deplasat în parohia Crăciunel, unde au rulat filme cinematografice potrivite, dând și lămuriri de lipsă în legătură cu ele. Aceeaș lucrare de zidire sufletească au săvârșit-o mai apoi în parohiile: Juriul de Câmpie, Ceaul Mare, Frata, Berchieș, Aruncuta, Suat, Mociu, Sâmboleni și Cămăraș. Pretutindeni bunii noștri credincioși au rămas adânc și de neuitat impresionați de cele văzute și auzite.

Apel la Sf. Părinte? Ziarul englez *Observer*, ocupându-se de ravagiile pricinuite de noua armă secretă germană, face propunerea să se intervină la Sf. Părinte. Cercurile berlineze constată cu surprindere — notează agenția *Rador* — că acum anglo-americanii voiesc să lanseze subit un apel la Vatican, pe când altădată, când erau spulberate clădiri culturale și filantropice, și monumente de artă, germane, se trata cu ironie orice cuvânt ce pomenia de vre-un apel ce s'ar face la Sf. Părinte, ori ar veni din partea Sf. Părinte.

Moaștele Cuvioasei Paraschiva au fost ridicate dela Iași, din calea bolșevicilor, și duse cu mare cinste, la Ciorogârla. Au fost mutate însă și de aici la altă mănăstire. Populația Iașilor, având pentru Cuvioasa Paraschiva un cult deosebit, după cum spun ziarele, a ridicat un fel de protest împotriva acestei mutări. Cu toate acestea forurile bisericești cu răspundere n'au putut ținea seamă de dorința mulțimii, înțelegând să ferească moaștele de pângăririi păgâne.

Foamete la Roma. Dacă informația agenției *Rador* (22. VI. 44) corespunde adevărului, la Roma, după ocuparea de către trupele aliate, ar domni cea mai cumplită foamete. Prețurile ar fi crescut în mod extraordinar, iar autoritățile anglo-americane n'ar face nimic pentru îmbunătățirea situației. În acelaș timp ar avea loc o vie agitație comunistă.

Locale. Mâne, Dumineca a treia după Rusalii, va predica în catedrală pâr. Dr. Aurel Leluțiu, profesor de religie.

Patriarhul României scrie arhiepiscopului de Canterbury. S'a cetit la Radio-București și acum, aduc și gazetele scrisoarea din 16 Mai c., a Sanctității Sale *Nicodim*, Patriarhul Românilor ortodocși, către arhiepiscopul anglican de Canterbury. Înaltul ierarh român aduce aminte bisericanului anglican că a cunoscut încă nu așa de mult, foarte de aproape, Biserica ortodoxă română. „Vă amintiți încă spiritul de largă înțelegere cu care ați fost întâmpinat aici — scrie S. S. Nicodem — mai mult decât în oricare altă parte. Uși, pe care în alte Biserici le-ați găsit zăvorite oricărei chemări, în Biserica noastră v'au stat larg deschise”. După ce zugrăvește apoi ororile bombardamentelor anglo-americane, invită demnitarul bisericesc căruia-i scrie să intervină în Statul a cărui biserică o conduce, să înceteze acele „masacre, pe cât de inumane, pe atât de inutile”.

Mister ce începe să se limpezească. Toată lumea a luat cunoștință de noua armă secretă germană ce se spune că a băgat în sperieți pe englezi. Avioanelor lor fără piloți (așa le-a zis ministrul de interne britanic Morrison) nemții le mai zic „câinii iadului”; pentru militarii germani sunt „corpuri explosive”; alții vorbesc de „roboți”. Pe nume de familie: „Wuwa”. Această armă, după cum se scrie mai nou, pare să fie un proiectil de mare calibru, acționat de rachete și lansat dintr'un punct, ori din mai multe puncte, de pe coasta de nord a Franței. Viitorul apropiat e de crezut că va face lumină deplină și în această chestie.

S'au scumpit ziarele. Cu începere dela 15 Iunie c., s'au fixat prețuri noi pentru ziarele din Capitală. Și anume: *10 Lei* pentru un număr din *Universul*, *Curentul*, *Timpul*, *Ecoul*, *Bukarester Tagblatt* și *Gazeta Sporturilor*; *7 Lei* pentru un număr din *Viața*, *Argus*, *Ordinea*, *Porunca Vremii*, *Acțiunea*, *Evenimentul*, *Rapid*, *Poporul*, *Capitala* și *Seara*.

Insula Elba a fost ocupată. Trupele aliate au ocupat insula *Elba*, care dela 1860 aparține Italiei. Acest mic ostrov muntos are vre-o 23.000 locuitori, aproape toți pescari. În istorie a intrat prin faptul că aici a fost deținut, vremelnic, Napoleon, de dușmanii săi.

Planete noi, descoperite de curând. După cum află agenția *Rador* (19. VI. 44) din Berlin, au fost descoperite bine de curând 14 noi planete. Descoperitorii sunt prof. Reinmuth dela observatorul astronomic al universității din Heidelberg, și astronomii finlandezi Oterma și Vreissaelae, profesori la universitatea din Turku. — Inter arma non silet scientia.

Școala Normală de fete „Mitropolit Dr. Vasile Suceu” din Blaj

Aviz

Se aduce la cunoștință tuturor celor interesați că se primesc la această școală în cl. V-a *eleve cu 4 clase secundare*. Sunt libere 40 locuri. Cererile de înscriere însoțite de acte se vor trimite la școală până în *15 August* a. c., iar examenul de selecționare se va ține în 20 August.

Taxa pentru examen 600 lei.

Examenul de admitere pentru cl. I-a se va ține în ziua de *1 Septembrie* a. c. Sunt libere 40 locuri.

Pentru înscriere la examen se vor trimite până în *25 August* următoarele acte:

Extras de naștere; Extras de botez; Certificat de școală primară; Certificatul de naționalitate; Buletin de revaccinare;

Taxa de examen 400 lei.

Blaj, la 23 Iunie 1944.

DIRECȚIUNEA

Citiți și răspândiți

„UNIREA”

Tipografia Seminarului — Blaj

Anunț dela A. P.

Cu ocazia bombardamentelor aeriene, executate asupra diferitelor orașe, s'a constatat că șanțurile adăpost populației contra schijelor și suflul bombelor.

Sfătuim deci autoritățile, întreprinderile și populația care dispune de curți sau grădini să-și construiască cât mai neîntârziat un adăpost acoperit.

Cei cari nu au loc în curți sau grădini își pot construi adăpost în grădina vecină sau din imediată apropiere, apelând pentru acest scop la șeful A. P. al străzii.

Capacitatea de adăpostire a acestor adăposturi, trebuie să fie limitată la maximum 20 oameni, iar distanța între adăposturi să nu fie sub 25 metri.

Întreprinderile industriale ca și diferitele instituții cu personal numeros, nu vor construi aceste adăposturi în incinta respectivă sau în vecinătatea acesteia, ci la 500—1500 metri depărtare de aceste puncte vizate de obicei de aviația inamică.

Deasemenea populația este sfătuită să aibă în permanență: în poșetă, buzunar, geamantan sau pachetul ce ia fiecare persoană sau familie când merge la adăpost sau tranșee, un pachet care să cuprindă:

- Una sticlută tinctură de iod 20—50 gr.
- Una sticlută ether acid boric 50—100 gr.

(soluție).

- Un medicament calmant.
- Una cutie sau tub alifie contra arsurilor.
- Un întăritor pentru inimă.
- Câteva pansamente sterilizate.

Comandantul Subzonei A. P. Târnava Mică
Căpitan A. COSMA

Aviz dela A. P.

În conf. cu ord. Comand. A. P. Nr. 16.559/1944, cu începere din 22 Iunie 1944 până la noui dispozițiuni **clopotelă** dela toate bisericile și capelele nu vor mai bate ci vor fi întrebuințate **exclusiv pentru alarmarea populației**.

Alarma se va da timp de 2—3 minute prin sunete scurte de clopote, întrerupte de pauze scurte.

Încetarea alarmei se va da timp de 2—3 minute prin tragerea obicinuită a clopotelor.

Populația este sfătuită să-și păstreze tot calmul căci va fi prevenită la timp despre ori ce incursiune inamică.

Totodată se pune în vedere tuturor de a senala și da imediat pe mâna celei mai apropiate autorități pe provocatorii de alarme false.

Se atrage totodată atențiunea tuturor asupra ordonanței Nr. 37 a C. VI. Teritorial din 15. VI. 1944.

Comandantul Subzonei A. P. Târnava Mică
Căpitan A. COSMA

*Când nu întinzi bine, seara, coala albastră
La geam, și sfatul bun nu vrei s'ascuți
La raza de lumină din fereastră
Sclipește coasa morții pentru mulți...*

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

„Inreg. F. S. 34/1931 Arad” cf. dispozițiunilor
în vigoare

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și saune de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

**Fondată
la anul 1840**

